

Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí České republiky

na léta 2025 až 2027

Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí České republiky

na léta 2025 až 2027

Ministerstvo financí ČR
Letenská 15, 118 10 Praha 1

duben 2024

Tel.: 257 041 111
E-mail: podatelna@mfcz.cz

ISSN 2570-575X (on-line)

Vychází 1× ročně, volná distribuce

Elektronický archiv:
<http://www.mfcz.cz/RozpocetovaStrategie>

**Rozpočtová strategie sektoru
veřejných institucí
České republiky**

na léta 2025 až 2027

Obsah

Úvod a shrnutí.....	1
1 Výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů.....	2
2 Finanční vztahy k územním rozpočtům	5
3 Finanční vztahy ke zdravotním pojišťovnám.....	6
Přehled literatury a použitých zdrojů	7
Příloha: Autonomní scénář fiskální predikce.....	9
Slovníček pojmů	13

Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí České republiky je zpracovávána Ministerstvem financí ČR od roku 2017 na základě zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů. Vychází na konci dubna a je schvalována vládou ČR. Publikace je dostupná na internetových stránkách na adrese:

<http://www.mfcr.cz/RozpocetovaStrategie>

Nedílnou součástí Rozpočtové strategie je Konvergenční program České republiky, který blíže rozvádí makroekonomický rámec horizontu Strategie a predikci hospodaření sektoru vládních institucí odvozenou z makroekonomického a fiskálního rámce.

Rádi přivítáme relevantní připomínky nebo náměty, které poslouží ke zkvalitnění publikace a přiblíží ji potřebám uživatelů. Případné připomínky prosím zasílejte na adresu:

podatelna@mfcr.cz

Seznam tabulek

Tabulka 1: Odvození celkových výdajů sektoru vládních institucí	2
Tabulka 2: Úprava sald z aktuální metodiky národních účtů na metodiku hotovostní	3
Tabulka 3: Shrnutí predikce celkových konsolidovaných příjmů státního rozpočtu a státních fondů.....	4
Tabulka 4: Odvození výdajových rámců státního rozpočtu a státních fondů pro roky 2025 až 2027	4
Tabulka 5: Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtu územních samosprávných celků.....	5
Tabulka 6: Daňové příjmy územních rozpočtů	5
Tabulka 7: Platba státního rozpočtu za státního pojištěnce	6
Tabulka 8: Příjmy systému veřejného zdravotního pojištění.....	6

Seznam tabulek v příloze

Tabulka P 1: Základní scénář fiskální predikce.....	10
Tabulka P 2: Diskreční opatření – sektor vládních institucí	10
Tabulka P 3: Diskreční opatření – sektor ústředních vládních institucí	11
Tabulka P 4: Diskreční opatření – sektor místních vládních institucí.....	11
Tabulka P 5: Diskreční opatření – sektor fondů sociálního zabezpečení	11
Tabulka P 6: Fiskální predikce bez diskrečních opatření.....	12

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
ESA 2010	Evropský systém národních a regionálních účtů z roku 2010
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
Strategie	Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí České republiky

Značky použité v tabulkách

Pomlčka (–) na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval nebo zápis není z logických důvodů možný.

Uzávěrka datových zdrojů

Makroekonomické a fiskální datové zdroje a politiky v této publikaci jsou vztaženy k 4. dubnu 2024.

Poznámka

Součtové údaje publikované v tabulkách mohou být v některých případech zatíženy nepřesností na posledním desetinném místě vzhledem k zaokrouhlování.

Úvod a shrnutí

Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí České republiky (dále jen „Strategie“) byla zpracována na základě zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů. Strategie vychází z makroekonomické a fiskální predikce, přičemž pravděpodobnost jejich naplnění hodnotí Výbor pro rozpočtové prognózy. Klíčovým výstupem Strategie jsou pak závazné výdajové rámce státního rozpočtu a státních fondů, jejichž soulad se zákonem a prováděcí metodikou posuzuje Národní rozpočtová rada.

Výdajové rámce pro státní rozpočet a státní fondy v České republice vycházejí vždy z určité výše strukturálního schodku. Pomineme-li přechodná ustanovení, stanovoval zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti ve svém původním znění strukturální schodek na maximálně 1 % hrubého domácího produktu. Fakticky se však výdajové rámce odvozovaly přísnější, zohledňující takzvaný střednědobý rozpočtový cíl, který je ukotvený novelizovaným zněním nařízení Rady (ES) č. 1466/97, o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik. S příchodem epidemie a požadavku pružnější reakce fiskální politiky byla výchozí úroveň strukturálního salda rozvolněna. Poslední změnu v tomto ohledu přinesl zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů. Ten stanovil pro roky 2024 až 2027 konkrétní hodnoty strukturálních deficitů, přičemž od roku 2028 by měla být účinná původní úprava fiskálního pravidla.

Vláda při projednávání loňské Strategie pro roky 2024 až 2026 přistoupila k vyšší fiskální restrikcí, než požadoval zákon, a snížila výchozí hodnotu strukturálního deficitu o 1,45 procentního bodu. Tento postup, stvrzený zákonem č. 349/2023 Sb., zpřísnil nastavení výdajových rámců. Pro rok 2025 stanovuje zákon maximální strukturální schodek ve výši 2,25 % HDP. Pro další roky pak meziročně nižší vždy o 0,5 procentního bodu, tj. pro rok 2026 na 1,75 % HDP a 1,25 % HDP pro rok 2027.

Strategie byla schválena vládou České republiky dne 24. dubna 2024 jako výchozí dokument pro přípravu návrhu státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a jejich střednědobých výhledů. Výdajové rámce však lze v průběhu přípravy státního rozpočtu aktualizovat, ovšem pouze o novou makroekonomickou prognózu a na ni navazující prognózu příjmů státního rozpočtu a státních fondů, příjmy z rozpočtu Evropské unie a z finančních mechanismů či o opatření nezbytné k pokrytí výjimečných událostí, jako je stav nouze, stav ohrožení státu nebo rozsáhlá živelní pohroma.

Při vypracování Strategie se Ministerstvo financí řídilo metodickými postupy, které byly diskutovány a odsouhlaseny Národní rozpočtovou radou (MF ČR a NRR, 2024). Pro výdajový rámec na následující tři roky je klíčová prognóza makroekonomického vývoje, stejně jako příjmů veřejných institucí. Ty byly dne 16. dubna 2024 posouzeny Výborem pro rozpočtové prognózy, který je vyhodnotil jako realistické (VRP, 2024a, 2024b).

Ačkoliv rizika a nejistoty ohledně budoucího vývoje jsou značné, česká ekonomika by se měla pohybovat v tomto a příštím roce v záporné produkční mezeře, která by se na konci roku 2025 měla uzavřít. V letech výhledu by se pak měla produkční mezera zvyšovat až k hodnotám mírně převyšujícím 1 % HDP. Jednorázová a dočasná opatření by měla hrát roli jen v roce 2025, v letech výhledu pak žádná taková opatření neidentifikujeme.

Výše výdajových rámců je také ovlivněna hospodařením ostatních složek veřejných financí, jelikož střednědobý rozpočtový cíl, resp. výchozí strukturální deficit, se stanovuje a hodnotí nikoliv pouze pro státní rozpočet a státní fondy, ale pro celé veřejné finance vymezené platným zněním nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013, o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii. U ostatních částí veřejných financí předpokládáme, že budou v letech výhledu hospodařit spíše s přebytky, které primárně budou determinovat místní vládní instituce.

Na základě těchto skutečností činí konsolidovaný hotovostní výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů pro rok 2025 celkem 2 364 mld. Kč, pro rok 2026 celkem 2 408 mld. Kč a 2 430 mld. Kč pro rok 2027.

Strategie v částech 2 a 3 odvozené výdajové rámce rozvádí o aktuálně platné finanční vztahy mezi jednotlivými úrovněmi veřejných rozpočtů a zahajuje tím nový rozpočtový proces. Vzhledem k velikosti, resp. všeobecnému významu transferových a dotačních vazeb, je důraz kladen na finanční vztahy vůči územním samosprávným celkům a systému veřejného zdravotního pojištění. Tím jsou charakterizovány současné vazby k subjektům pokrývajícím většinu celkových výdajů sektoru vládních institucí.

1 Výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů

Závazný konsolidovaný rámec výdajů státního rozpočtu a státních fondů je odvozován dle číselného fiskálního pravidla, které upravuje zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů. Samotná konstrukce pravidla se zakládá na nastavení vládní fiskální politiky podle výše salda sektoru vládních institucí očištěného o vliv hospodářského cyklu a jednorázová či jiná přechodná opatření. Pravidlo by mělo zajišťovat, že hospodaření sektoru vládních institucí bude směřovat ke střednědobému rozpočtovému cíli, kterým je pro ČR v současné době strukturální schodek ve výši 0,75 % HDP.

Vzhledem k ústavněprávním aspektům pracuje zákon č. 23/2017 Sb. s pojmem **sektor veřejných institucí**, namísto pojmu **sektor vládních institucí**. Oba pojmy však vymezují tutéž skupinu, která zahrnuje subjekty v souladu s metodikou nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013, o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii, ve znění nařízení č. 1342/2015 (dále jen „metodika ESA 2010“). Jelikož Strategie obsahuje Konvergenční program ČR, je důsledně, s výjimkou zavedených názvů, používáno označení sektor vládních institucí.

Celkové výdaje sektoru vládních institucí

Ke stanovení výdajového rámce státního rozpočtu a státních fondů slouží jako jedno ze základních východisek odhad celkových konsolidovaných aktuálních příjmů sektoru vládních institucí v metodice ESA 2010. Tato veličina je následně očištěna o vliv hospodářského cyklu, kdy je aplikována metoda MF ČR a NRR (2024). Po zohlednění cyklické složky je hodnota navýšena o částku odpovídající danému strukturálnímu deficitu. Dále jsou odečtena salda jednorázových či jiných přechodných příjmů a výdajů. Výsledkem je hranice výdajů sektoru vládních institucí kompatibilní se stanoveným strukturálním saldem.

Konsolidační trajektorie sektoru vládních institucí je nastavena v souladu s aktuálním zněním zákona č. 23/2017 Sb., který byl naposledy novelizován zákonem č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů. Výchozí hodnota strukturálního deficitu pro rok 2025 je stanovena ve výši 2,25 % HDP, pro rok 2026 na 1,75 % HDP a pro rok 2027 na 1,25 % HDP (§ 10a zákona). Od roku 2028 se pak počítá s odvození výdajových rámců na základě § 10 zákona,

jenž pracuje se strukturálním deficitem maximálně 1 % HDP, resp. s aplikací střednědobého rozpočtového cíle (strukturální saldo -0,75 % HDP). Z hlediska salda státního rozpočtu samozřejmě nadále platí usnesení vlády č. 703 ze dne 27. září 2023, kterým vláda schválila střednědobý výhled na roky 2025 a 2026, tj. salda -235 mld. Kč pro rok 2025 a -220 mld. Kč pro rok 2026.

V zákoně č. 23/2017 Sb. jsou také stanoveny události a situace, během kterých je možné navýšit celkové výdaje (tzv. únikové klausule). Jsou jimi zhoršená bezpečnostní situace státu, významné výdaje na odstranění následků živelních pohrom, plnění mezinárodních smluv a jiných mezinárodních závazků státu nebo další výdaje spojené s prognózovanými důsledky výrazné ekonomické recese.

Poslední úprava celkových výdajů sektoru vládních institucí, jak ji vyčísľuje Tabulka 1, by spočívala v jejich snížení, pokud by odchylky skutečných výdajů a minulých odvozených rámců přesáhly 2 % HDP. Stav nápravné složky z roku 2020 činil -72 mld. Kč. Za roky 2020 (při vyhodnocení v roce 2021) a 2021 (při vyhodnocení v roce 2022), v souladu s tehdy účinným § 11b zákona, nedocházelo k vyhodnocování plnění fiskálního pravidla strukturální bilance, a nápravná složka se tak neměnila. Za rok 2022 dosáhl rozdíl mezi hodnotou strukturálního deficitu použitého pro odvození výdajového rámce a skutečného strukturálního salda výše 2,8 procentního bodu HDP. Rozdíl odpovídal částce 193 mld. Kč, o které se nápravná složka snížila a dosáhla hodnoty -265 mld. Kč. Obdobně pro rok 2023 byla použita pro výdajový rámec hodnota strukturálního deficitu 4,7 % HDP, nicméně skutečná hodnota odpovídá 2,0 % HDP (dle výše celkového deficitu 3,3 % HDP ve smyslu § 11, odst. 2 zákona o pravidlech

Tabulka 1: Odvození celkových výdajů sektoru vládních institucí

v mld. Kč

		2025	2026	2027
Predikce příjmů sektoru vládních institucí (§ 10 odst. 1)	(1)	3 358,9	3 493,1	3 581,8
Vliv hospodářského cyklu (§ 10 odst. 1)	(2)	-12,3	13,7	32,5
Vliv jednorázových a přechodných opatření (§ 10 odst. 1 a 2)	(3)	11,1	0,0	0,0
Upravené příjmy sektoru vládních institucí	(4) = (1) - (2) - (3)	3 360,1	3 479,3	3 549,3
Snížení nápravné složky překračující 2 % nominálního HDP (§ 10 odst. 3)	(5)	0,0	0,0	0,0
Možnost navýšení výdajů o ustanovení § 10 odst. 4*	(6)	0,0	0,0	0,0
Predikce nominálního HDP	(7)	8 031,8	8 390,6	8 765,2
Hodnota strukturálního schodku pro daný rok (v % HDP)	(8)	2,25	1,75	1,25
Hodnota strukturálního schodku pro daný rok (v mld. Kč)	(9) = (7) * (8)	180,7	146,8	109,6
Celkové výdaje sektoru vládních institucí	(10) = (4) - (5) + (6) + (9)	3 540,8	3 626,2	3 658,9

Pozn.: *) Navýšení výdajů podle § 10 odst. 4 není v horizontu Strategie predikováno.

Zdroj: Výpočty a predikce MF ČR.

rozpočtové odpovědnosti). Rozdíl činí 200 mld. Kč, o které se nápravná složka snižuje. Celková hodnota nápravné složky tak v letošním roce činí -465 mld. Kč. Výdajové rámce pro následující roky se tedy z titulu nápravné složky nesnižují.

Hospodaření ostatních jednotek

Následující postup (Tabulka 4) je založen na úpravě akruálního salda sektoru vládních institucí ve strukturální formě. Výhodou přístupu přes strukturální saldo je samotná konstrukce fiskálního pravidla, které umožňuje absolutní vyčíslení strukturálního salda přímo z velikosti nominálního HDP. Navíc úprava salda je na rozdíl od úpravy výdajů jednodušší a transparentnější, jelikož řada jednotek sektoru vládních institucí hospodaří v průměru vyrovnaně či odchylky od vyrovnaného hospodaření nejsou obvykle významné. Strukturální saldo namísto celkového pak bylo zvoleno proto, že umožňuje abstrahovat od jednorázových a jiných přechodných operací, které je obvykle obtížné anticipovat a ex ante kvantifikovat. Strukturální saldo pro potřeby dalšího odvození a úprav tvoří rozdíl příjmů sektoru vládních institucí upravených o vliv hospodářského cyklu a jednorázová opatření a odvozených celkových výdajů sektoru vládních institucí v Tabulce 1.

S cílem vymezit rámce pro hospodaření státního rozpočtu a státních fondů je celkové strukturální saldo sektoru vládních institucí upraveno o strukturální salda ostatních jednotek sektoru vládních institucí: územní samosprávné celky, zdravotní pojišťovny a ostatní jednotky vládních institucí (veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, vybrané finanční instituce, příspěvkové organizace apod.). Výsledkem je strukturální saldo státního rozpočtu a státních fondů, kterého je nutné dosáhnout ke splnění určeného celkového strukturálního salda.

Úprava přes strukturální saldo vyžaduje cyklické očištění příjmů podle jednotlivých skupin subjektů sektoru vládních institucí. Vzhledem ke znalosti rozpočtového určení daní je možné aplikovat příslušné koeficienty na daňové výnosy a určit tím výši cyklické složky státního rozpočtu, státních fondů anebo územních samosprávných celků.

Metodické úpravy

Ke strukturálnímu saldu státního rozpočtu a státních fondů jsou následně přičteny cyklické příjmy státního roz-

počtu a státních fondů a saldo očekávaných jednorázových nebo jiných přechodných opatření na úrovni státního rozpočtu či státních fondů. Tím je odvozeno akruální saldo státního rozpočtu a státních fondů.

Posledním krokem je úprava salda z akruální metodiky ESA 2010 na národní metodiku hotovostních toků, ve které jsou sestavovány, projednávány a schvalovány státní rozpočty a rozpočty státních fondů.

V akruálním saldu v metodice ESA 2010 jsou zohledněny operace, které souvisejí zejména s pohledávkami a závazky a o jejichž vliv musí být výsledné hotovostní saldo očištěno (k metodice viz Eurostat 2017, 2019). Akruální a hotovostní metodika pohlížejí odlišně jak na finanční, tak na nefinanční operace státu, kdy vznikají pohledávky a závazky. Akruální přístup se snaží záznam přiřadit do období, do kterého věcně náleží, nikoliv kdy byl zaplacen. Odlišně se tedy zachází s daňovými příjmy, příspěvky na sociální pojištění, vyplacenými sociálními dávkami, úroky a jinými položkami (viz ČSÚ, 2018). Dále se akruální saldo upravuje o operace, které v metodice ESA 2010 nemají vliv na výsledné saldo, ale jsou hotovostním příjmem či výdajem. Jedná se o úpravy, které jsou v akruální metodice např. přeceněním nebo specifickou metodickou úpravou (přehled úprav viz Tabulka 2). Naopak dochází k očištění o operace, které nejsou součástí hotovostního plnění státního rozpočtu, ale jde o příjem a výdaj státního rozpočtu v metodice ESA 2010.

Výdajové rámce státního rozpočtu a státních fondů

Součet těchto metodických úprav a akruálního salda státního rozpočtu a státních fondů je potom odečten od očekávaných konsolidovaných hotovostních příjmů státního rozpočtu a státních fondů (viz Tabulka 3), čímž vznikne výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů. Ten následně slouží jako výchozí bod pro rozpočtový proces (Tabulka 4).

Pro rok 2025 tedy činí konsolidovaný hotovostní výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů, odvozený podle zákona č. 23/2017 Sb. a zaokrouhlený standardním způsobem na celé miliardy korun, celkem 2 364 mld. Kč, pro rok 2026 celkem 2 408 mld. Kč a 2 430 mld. Kč pro rok 2027.

Tabulka 2: Úprava sald z akruální metodiky národních účtů na metodiku hotovostní
v mld. Kč

	2025	2026	2027
Úprava daní	1,5	-0,3	-11,0
Úprava pojistného na sociální pojištění	-3,1	-2,8	-3,7
Úprava sociálních dávek	0,0	0,0	0,0
Úprava úroků	-2,3	-2,0	-1,3
Další úpravy z titulu pohledávek a závazků	4,1	-17,9	-11,9
Ostatní úpravy *	-1,8	-1,9	-2,0
Celkem	-1,7	-24,9	-29,9

Pozn.: *) Mezi ostatní úpravy patří např. příjmy z tzv. superdividend.
Zdroj: Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3: Shrnutí predikce celkových konsolidovaných příjmů státního rozpočtu a státních fondů

v mld. Kč

	2025	2026	2027
Daňové příjmy	1 840,0	1 909,5	1 979,5
Ostatní nedaňové příjmy	88,0	86,9	86,6
Příjmy z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů	190,0	190,0	190,0
Celkové příjmy	2 118,1	2 186,3	2 256,1

Zdroj: Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 4: Odvození výdajových rámců státního rozpočtu a státních fondů pro roky 2025 až 2027

v mld. Kč

		2025	2026	2027
Příjmy sektoru vládních institucí upravené o vliv hosp. cyklu a jednorázová opatření	(1)	3 360,1	3 479,3	3 549,3
Celkové výdaje sektoru vládních institucí (odvozené podle pravidla)	(2)	3 540,8	3 626,2	3 658,9
Strukturální salda ostatních složek sektoru vládních institucí	(3)	65,8	59,4	56,8
Strukturální saldo státního rozpočtu a státních fondů	(4) = (1) - (2) - (3)	-246,5	-206,3	-166,4
Cyklická složka státního rozpočtu a státních fondů	(5)	-8,5	9,5	22,3
Jednorázová a jiná přechodná opatření státního rozpočtu a státních fondů	(6)	10,7	0,0	0,0
Celkové aktuální saldo státního rozpočtu a státních fondů	(7) = (4) + (5) + (6)	-244,2	-196,8	-144,0
Úprava aktuálního salda státního rozpočtu a státních fondů na saldo hotovostní	(8)	-1,7	-24,9	-29,9
Celkové hotovostní příjmy státního rozpočtu a státních fondů (včetně EU/FM)	(9)	2 118,1	2 186,3	2 256,1
Výdaje státního rozpočtu a státních fondů (včetně EU/FM)	(10) = (9) - (7) - (8)	2 364,0	2 408,0	2 430,0
Výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů (včetně EU/FM, zaokrouhleno)	(11) = zaokr. (10)	2 364,0	2 408,0	2 430,0

Pozn.: EU/FM = příjmy z rozpočtu Evropské unie a z finančních mechanismů.

Zdroj: Výpočty a predikce MF ČR.

Úpravy rámce během přípravy návrhu státního rozpočtu

Částky stanovené ve Strategii umožňuje zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v průběhu přípravy návrhu státního rozpočtu ČR, rozpočtů státních fondů či jejich střednědobých výhledů **aktualizovat pouze o následující taxativní výčet:**

- změnu prognózovaných celkových příjmů** včetně příjmů prostředků z rozpočtu EU a z finančních mechanismů upravených o vliv hospodářského cyklu a o vliv jednorázových a přechodných operací,
- vliv významného zhoršení ekonomického vývoje**, pokud je předpovídán v daném čtvrtletí meziroční pokles reálného HDP o nejméně 3 %,
- vliv zhoršování bezpečnostní situace** státu spojené s vyhlášením mimořádných opatření vládou ke zvýšení jeho obranyschopnosti,
- vliv odstraňování následků živelních pohrom**,

- 0,3 % této částky**, jestliže je to třeba k tomu, aby byly vzaty v úvahu vlivy, s kterými se při stanovení této částky nepočítalo.

Vztahy státního rozpočtu

Další část Strategie ilustruje **vztahy státního rozpočtu vůči dalším klíčovým částem či oblastem veřejných rozpočtů**. Vyčíslení finančních vztahů je založeno na současných platných předpisech daných obvykle zákonem či alespoň usnesením vlády ČR. Materiál tak často vychází ze zákona č. 433/2023 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2024, případně je opřen o aktuální predikci Ministerstva financí (MF ČR, 2024), jako je tomu u daňových příjmů územních rozpočtů, či příjmů z pojistného na veřejné zdravotní pojištění u zdravotních pojišťoven. Kapitoly č. 2 a 3 Strategie tedy nepředjímají, ani neupravují další vztahy státního rozpočtu a státních fondů, slouží pouze jako **východisko v rámci přípravy státního rozpočtu**, rozpočtů státních fondů a jejich střednědobých výhledů v souladu s novým výdajovým rámcem.

2 Finanční vztahy k územním rozpočtům

Poskytování **dotací ze státního rozpočtu územním samosprávným celkům** je upraveno zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. Struktura hlavních zdrojů financování jednotlivých složek rozpočtů územních samosprávných celků zůstává dlouhodobě stabilní: v případě krajů jsou hlavním zdrojem financování transfery ze státního rozpočtu, což je dáno tím, že kraje administrují prostředky na úhradu tzv. „přímých výdajů na vzdělání v regionálním školství“. U obcí hlavní zdroj financování tvoří daňové příjmy.

Součástí územních rozpočtů jsou také dobrovolné svazky obcí, které mohou být příjemci transferů ze státního rozpočtu a státních fondů, rovněž jsou financovány příspěvky členských obcí svazku a z vlastních příjmů.

Významná část transferů v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům územních samosprávných celků je poskytována z kapitoly Všeobecná pokladní

správa. Tvoří ji příspěvek na částečnou úhradu výdajů spojených s výkonem státní správy (přenesená působnost). Obce, kraje a hlavní město Praha jej získávají na základě příslušných ustanovení zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 5: Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtu územních samosprávných celků

v mld. Kč

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
							Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
K obcím (včetně hlavního města Prahy)	9,6	10,5	11,0	11,5	11,5	12,1	11,8	11,8	11,8	11,8
Ke krajům	1,2	1,3	1,5	1,6	1,7	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Celkem	10,8	11,8	12,5	13,1	13,2	14,0	13,7	13,7	13,7	13,7

Pozn.: Údaje v tabulce odpovídají údajům kapitoly Všeobecná pokladní správa.

Zdroj: Zákon o státním rozpočtu ČR na rok 2024. Střednědobý výhled státního rozpočtu ČR na léta 2025 a 2026. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 6: Daňové příjmy územních rozpočtů

v mld. Kč

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
							Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Daň z přidané hodnoty	133,2	139,6	138,5	162,7	191,0	201,5	206,4	211,6	220,9	228,6
Daň z příjmů právnických osob	61,4	70,0	57,3	79,8	91,9	122,0	105,7	107,7	109,3	111,9
Daň z příjmů fyzických osob	72,8	82,2	77,6	63,9	71,9	86,2	89,6	93,1	98,4	103,7
Daň z nemovitých věcí	10,9	10,9	11,6	11,9	12,4	12,5	22,7	22,8	23,1	23,3
Daň z hazardních her	5,0	5,2	4,9	5,5	8,4	9,5	5,8	5,0	5,5	4,9
Ostatní daně a poplatky	12,0	12,3	11,8	12,1	14,8	15,7	17,7	18,2	18,6	19,1
Celkem	295,2	320,2	301,7	335,9	390,3	447,4	447,9	458,4	475,8	491,5

Pozn.: V důsledku změn vyplývajících z konsolidačního balíčku došlo počínaje rokem 2024 ke snížení podílu územních rozpočtů na dani z příjmů právnických osob a na dani z hazardních her. Proto dochází počínaje rokem 2024 ke snížení příslušných částek v časové řadě ve srovnání s rokem 2023. Naopak u daně z nemovitých věcí došlo počínaje rokem 2024 k navýšení sazby.

Zdroj: MF ČR.

3 Finanční vztahy ke zdravotním pojišťovnám

Systém zdravotnictví je financován primárně z **pojistného na veřejné zdravotní pojištění**. Téměř jednu třetinu přitom hradí státní rozpočet za určené skupiny osob na základě zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, a zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, oba ve znění pozdějších předpisů (dále jen „platba státu“).

V předchozích letech bylo možné platbu státu změnit prostřednictvím nařízení vlády. Pokud byla změna schválena vládou do 30. června, pak byla platná v nadcházejícím roce. Vláda přitom měla přihlížet k vývoji průměrné mzdy, možnostem státního rozpočtu a vývoji finanční bilance veřejného zdravotního pojištění. Tato právní úprava nezajišťovala dostatečnou předvídatelnost příjmů systému veřejného zdravotního pojištění ve střednědobém horizontu.

Zákonem č. 260/2022 Sb. byl dále s účinností od 1. ledna 2023 zaveden automatický valorizační mechanismus každoročně upravující platbu státu za státního pojištěnce v závislosti na růstu indexu spotřebitelských cen a růstu reálných mezd. Jednoznačnou výhodou tohoto řešení je předvídatelnost a transparentnost vývoje výše platby za státní pojištěnce, neboť vychází z běžně sledovaných a predikovaných údajů, které jsou během roku uváděny v rámci Makroekonomické predikce České republiky.

Z hlediska budoucího plánování příjmové strany systému zdravotnictví v ČR je důležitý očekávaný vývoj hlavní položky na straně příjmů, kterou představuje vybrané pojistné. Predikce a výhled v následujících letech jsou založeny na hodnotách Makroekonomické predikce ČR (MF ČR, 2024). Doplnkovou položkou jsou ostatní příjmy, např. od zahraničních pojišťoven, sankce, úroky a příjmy z vlastní činnosti, které jsou odhadovány především na základě vývoje v předchozích letech.

Platby státu za státní pojištěnce výrazně narostly během epidemie covid-19. V roce 2020 se vyměřovací základ zvýšil dvakrát, nejprve se od 1. ledna 2020 podle zákona č. 297/2017 Sb. zvýšil měsíční vyměřovací základ na 7 903 Kč (čemuž odpovídá výše pojistného 1 067 Kč), následně byl od 1. června 2020 výrazně navýšen zákonem č. 231/2020 Sb. na 11 607 Kč (pojistné 1 567 Kč). Stejný zákon pak určil také částku vyměřovacího základu platnou od 1. ledna 2021, a to ve výši 13 088 Kč (pojistné 1 767 Kč).

V roce 2022 se vyměřovací základ nejprve zvýšil a pak došlo v průběhu roku k jeho snížení. Od 1. ledna 2022 činil podle nařízení vlády č. 253/2021 Sb. měsíční vyměřovací základ 14 570 Kč (pojistné 1 967 Kč). Od 31. srpna 2022 byl zákonem č. 260/2022 Sb. měsíční vyměřovací základ snížen na 11 014 Kč (pojistné 1 487 Kč). V roce 2023 se dle zákona č. 260/2022 Sb. měsíční vyměřovací základ zvýšil na 14 074 Kč (pojistné 1 900 Kč).

Od 1. ledna 2024 se dle výše zmiňované novely zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění poprvé uplatnila automatická valorizace platby za tzv. státní pojištěnce. Do zvýšení vyměřovacího základu se promítl pouze růst spotřebitelských cen a nikoli růst reálné mzdy, ovšem celkové zvýšení činilo relativně vysokých 9,7 %. Měsíční vyměřovací základ tak činí 15 440 Kč, čímž platba za jednoho pojištěnce a měsíc vzrostla z částky 1 900 Kč na 2 085 Kč.

Tabulka 7: Platba státního rozpočtu za státního pojištěnce

v Kč

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
							Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Měsíční vyměřovací základ	7 177	7 540	10 064	13 088	13 089	14 074	15 440	15 842	16 207	16 532
Platba za jednoho státního pojištěnce za měsíc	969	1 018	1 359	1 767	1 768	1 900	2 085	2 139	2 188	2 232

Pozn.: Od 1. 1. 2020 činil podle zákona č. 297/2017 Sb. vyměřovací základ 7 903 Kč a platba státu 1 067 Kč, od 1. 6. 2020 byl zákonem č. 231/2020 Sb. vyměřovací základ zvýšen na 11 607 Kč a platba státu 1 567 Kč.

Od 1. 1. 2022 činil podle nařízení vlády č. 252/2021 Sb. vyměřovací základ 14 570 Kč a platba státu 1 967 Kč, od 31. 8. 2022 se vyměřovací základ upravil na 11 014 Kč a platba státu na 1 487 Kč.

Zdroj: Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Výpočty a predikce MFČR.

Tabulka 8: Příjmy systému veřejného zdravotního pojištění

v mld. Kč, podíl platby státu na celkových příjmech v %

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
							Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Příjmy celkem	309,8	331,5	358,0	407,1	432,7	466,0	502,7	524,9	545,5	566,0
Výběr pojistného na zdravotní pojištění	237,8	255,7	256,3	275,7	298,4	322,0	345,0	363,6	380,8	398,3
Platba státu	68,4	71,8	97,3	126,3	129,4	138,7	152,3	155,9	159,3	162,3
Ostatní příjmy	3,6	3,9	4,4	5,1	5,0	5,3	5,4	5,4	5,4	5,4
Podíl platby státu na celkových příjmech v %	22,1	21,7	27,2	31,0	29,9	29,8	30,3	29,7	29,2	28,7

Pozn.: Ostatní příjmy systému veřejného zdravotního pojištění jsou např. příjmy od zahraničních pojišťoven, sankční úroky a příjmy z vlastní činnosti.

Zdroj: Zákon o státním rozpočtu ČR na rok 2024. Střednědobý výhled státního rozpočtu ČR na léta 2025 a 2026. Výpočty a predikce MF ČR.

Přehled literatury a použitých zdrojů

- ČSÚ (2021): Přehled metod, postupů, zdrojů použitých při sestavení deficitu a dluhu a založených na sestavení sektoru vládních institucí podle ESA 2010. Praha, Český statistický úřad, 2018 [cit. 27. 4. 2024], <https://apl.czso.cz/nufile/Prehled_metod_a_zdroju_2021.pdf>.
- Eurostat (2019): Practical Guidelines for Revising ESA 2010 data - 2019 Edition. Evropská unie, Eurostat, leden 2019.
- Eurostat (2023): Manual on Government Deficit and Debt - Implementation of ESA 2010 (2022 Edition). Evropská unie, Eurostat, 2023.
- MF ČR (2024): Makroekonomická predikce ČR (duben 2024). Praha, Ministerstvo financí ČR, duben 2024, ISSN 1804–7971 (on-line). [cit. 10. 4. 2024], <https://www.mfcr.cz/assets/attachments/2024-04-10_Makroekonomicka-predikce-duben-2024.pdf>.
- MF ČR a NRR (2024): Metodika odvození výdajových rámců státního rozpočtu a státních fondů (4. aktualizované vydání). Praha, Ministerstvo financí ČR a Národní rozpočtová rada, edice Metodické kompendium, březen 2024 [cit. 1. 4. 2024], <<https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/metodiky/2024/metodika-odvozeni-vydajovych-ramcu-statniho-rozpoc-54830>>.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013, o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii, ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997, o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik, ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení vlády č. 253/2021 Sb., o stanovení vyměřovacího základu u osoby, za kterou je plátcem pojistného na veřejné zdravotní pojištění stát.
- Směrnice Rady (EU) 2011/85/EU, o požadavcích na rozpočtové rámce členských států.
- Usnesení vlády ČR ze dne 27. září 2023 č. 703, kterým vláda schválila střednědobý výhled na roky 2025 a 2026.
- VRP (2024a): Stanovisko Výboru pro rozpočtové prognózy k makroekonomické prognóze Ministerstva financí ČR 2024–2025. Praha, Výbor pro rozpočtové prognózy, 16. dubna 2024 [cit. 17. 4. 2024], <<https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/vybor-pro-rozpocetove-prognozy/stanoviska-a-dalsi-dokumenty/2024/stanovisko-vyboru-pro-rozpocetove-prognozy-k-makroe-55529>>.
- VRP (2024b): Stanovisko Výboru pro rozpočtové prognózy k predikci příjmů sektoru vládních institucí Ministerstva financí ČR 2024–2025. Praha, Výbor pro rozpočtové prognózy, 16. dubna 2024 [cit. 17. 4. 2024], <<https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/vybor-pro-rozpocetove-prognozy/stanoviska-a-dalsi-dokumenty/2024/stanovisko-vyboru-pro-rozpocetove-prognozy-k-predik-55530>>.
- Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 297/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 231/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 251/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 252/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 260/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 366/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů.

Zákon č. 433/2023 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2024.

Příloha: Autonomní scénář fiskální predikce

Příloha ke scénáři bez přijatých diskrečních opatření přináší základní přehled přijatých opatření s rozdělením jejich dopadu na subsektory ústředních vládních institucí, místních vládních institucí a fondů sociálního zabezpečení.

Oddíl je vypracován v souladu s ustanoveními **směrnice Rady 2011/85/EU, o požadavcích na rozpočtové rámce členských států**, aby obsahoval projekce každé hlavní výdajové a příjmové položky veřejných financí s přesnější specifikací na úrovni ústředních vládních institucí a fondů sociálního zabezpečení v daném rozpočtovém roce a dále při nezměněných politikách. Oddíl je pravidelně zveřejňován v Rozpočtové strategii.

Zvolený přístup je značně zjednodušený a neslouží k hodnocení přijatých opatření z hlediska účelnosti nebo významu. Jednotlivá diskreční opatření byla přijata s určitým zdůvodněním a cílem daným momentální hospodářsko-politickou situací, jak ji vyhodnotila moc výkonná a zákonodárná. Jedná se pouze o doplňující pohled na fiskální predikci, jak jí obsahuje Konvergenční program ČR, který tvoří samostatnou přílohu Rozpočtové strategie. Detailnější popis konkrétních diskrečních opatření je obsažen právě v Konvergenčním programu.

Valná většina evidovaných diskrečních opatření zahrnutá v predikci ovlivňuje zejména sektor ústředních vládních institucí, potažmo státní rozpočet. U příjmových diskrečních opatření bývá dopad sdílený mezi ústřední vládou a místními rozpočty, pokud nejde o výjimky jako daň z mimořádných zisků, která je sice z hlediska národních účtů klasifikována jako daň z příjmu právnických osob, avšak celý výnos je součástí příjmů státního rozpočtu. U fondů sociálního zabezpečení (zdravotní pojišťovny) neevidujeme prakticky žádná diskreční opatření (vyjma druhotného růstu z titulu navýšení platů v sektoru vládních institucí). Dříve diskreční platba za státní pojištěnce je autonomně valorizována dle zákonných pravidel. Kromě

toho je nutné upozornit, že v pojetí diskrečních opatření pro tento oddíl jsou některé rozdíly oproti predikci v Konvergenčním programu. Příkladem je zvýšení minimální a zaručené mzdy, které je v Konvergenčním programu obsažené již v makroekonomické základně objemu mezd a platů, a tudíž není již vykazováno v rámci diskrečních opatření. Podobně i u zvýšení platů v sektoru vládních institucí. Naproti tomu v tomto oddíle to jako diskrece zahrnuto je, neboť se jedná o vliv opatření vládní politiky. Dalším rozdílem oproti pojetí v základním scénáři Konvergenčního programu je zahrnutí diskrečních opatření, která jsou účinná od roku 2023 jako prvního roku, nikoliv opatření, která mají dopad z minulosti.

Pojetí tohoto scénáře ale využívá tabulka 3.4 v Konvergenčním programu pro vyčíslení autonomního scénáře bez diskrečních opatření. Nadto Konvergenční program zmiňuje ještě jeden alternativní (tzv. zákonný) scénář, který předpokládá striktní splnění strukturálních deficitů v zákoně o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Jde tedy o scénář, který je v souladu s výdajovými rámci uvedenými v této publikaci.

Tabulka P 1: Základní scénář fiskální predikce

		2023	2024	2025	2026	2027
Celkové příjmy	<i>mld. Kč</i>	3 064,0	3 217,0	3 358,9	3 493,1	3 581,8
	<i>změna v %</i>	9,0	5,0	4,4	4,0	2,5
Daně z výroby a dovozu	<i>mld. Kč</i>	808,6	857,8	895,6	939,8	962,3
	<i>změna v %</i>	5,4	6,1	4,4	4,9	2,4
Daně z příjmů fyzických osob	<i>mld. Kč</i>	279,6	299,5	311,6	326,9	342,8
	<i>změna v %</i>	14,9	7,1	4,1	4,9	4,9
Daně z příjmů právnických osob	<i>mld. Kč</i>	338,1	334,3	333,7	334,0	358,3
	<i>změna v %</i>	19,1	-1,1	-0,2	0,1	7,3
Příspěvky na sociální pojištění	<i>mld. Kč</i>	708,5	775,5	821,4	863,8	903,5
	<i>změna v %</i>	7,8	9,5	5,9	5,2	4,6
Příspěvky na zdravotní pojištění	<i>mld. Kč</i>	460,7	497,3	519,5	540,1	560,6
	<i>změna v %</i>	7,9	7,9	4,5	4,0	3,8
Ostatní příjmy	<i>mld. Kč</i>	468,5	452,6	477,2	488,4	454,4
	<i>změna v %</i>	8,4	-3,4	5,4	2,4	-7,0
Celkové výdaje	<i>mld. Kč</i>	3 332,4	3 395,4	3 523,7	3 625,7	3 691,0
	<i>změna v %</i>	10,1	1,9	3,8	2,9	1,8
Výdaje vládních institucí na spotřebu	<i>mld. Kč</i>	1 729,5	1 808,4	1 892,9	1 970,0	2 046,1
	<i>změna v %</i>	8,8	4,6	4,7	4,1	3,9
Sociální dávky jiné než naturální sociální transfery	<i>mld. Kč</i>	1 035,8	1 088,9	1 114,5	1 144,4	1 167,5
	<i>změna v %</i>	10,5	5,1	2,4	2,7	2,0
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	370,6	374,1	405,1	411,7	377,2
	<i>změna v %</i>	11,9	0,9	8,3	1,6	-8,4
Ostatní výdaje	<i>mld. Kč</i>	196,5	124,0	111,2	99,4	100,2
	<i>změna v %</i>	16,5	-36,9	-10,3	-10,6	0,8
Saldo sektoru vládních institucí	<i>mld. Kč</i>	-268,4	-178,4	-164,8	-132,6	-109,2
Saldo subsektoru ústřední vlády	<i>mld. Kč</i>	-333,7	-237,4	-215,3	-184,6	-164,2
Saldo subsektoru místní vlády	<i>mld. Kč</i>	70,3	64,6	50,0	52,0	54,0
Saldo subsektoru fondu sociálního zabezpečení	<i>mld. Kč</i>	-5,0	-5,6	0,5	0,0	1,0
Saldo sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	-3,7	-2,3	-2,1	-1,6	-1,2
Saldo subsektoru ústřední vlády	<i>% HDP</i>	-4,5	-3,1	-2,7	-2,2	-1,9
Saldo subsektoru místní vlády	<i>% HDP</i>	1,0	0,8	0,6	0,6	0,6
Saldo subsektoru fondu sociálního zabezpečení	<i>% HDP</i>	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0

Zdroj: MF ČR.

Tabulka P 2: Diskreční opatření – sektor vládních institucí

		2023	2024	2025	2026	2027
Celkové příjmy	<i>mld. Kč</i>	2,4	70,7	85,5	94,7	95,0
Daně z výroby a dovozu	<i>mld. Kč</i>	0,9	-0,1	6,9	9,2	11,5
Daně z příjmů fyzických osob	<i>mld. Kč</i>	0,0	7,5	7,3	7,6	7,6
Daně z příjmů právnických osob	<i>mld. Kč</i>	0,0	22,7	24,3	25,9	27,1
Příspěvky na sociální pojištění	<i>mld. Kč</i>	1,5	22,1	25,9	30,0	30,0
Příspěvky na zdravotní pojištění	<i>mld. Kč</i>	0,0	3,6	3,4	3,6	3,6
Ostatní příjmy	<i>mld. Kč</i>	0,0	14,8	17,7	18,4	15,3
Celkové výdaje	<i>mld. Kč</i>	13,0	24,3	41,8	28,5	26,7
Výdaje vládních institucí na spotřebu	<i>mld. Kč</i>	-1,7	-9,5	-9,4	-9,4	-9,4
Sociální dávky jiné než naturální sociální transfery	<i>mld. Kč</i>	-1,5	-6,2	-1,2	-3,0	-4,8
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostatní výdaje	<i>mld. Kč</i>	16,1	40,0	52,3	41,0	41,0
Saldo sektoru vládních institucí	<i>mld. Kč</i>	15,4	93,1	125,5	121,4	120,0

Zdroj: MF ČR.

Tabulka P 3: Diskreční opatření – sektor ústředních vládních institucí

		2023	2024	2025	2026	2027
Celkové příjmy	<i>mld. Kč</i>	2,4	51,1	65,4	73,6	73,6
Daně z výroby a dovozu	<i>mld. Kč</i>	0,9	0,9	7,6	9,9	12,2
Daně z příjmů fyzických osob	<i>mld. Kč</i>	0,0	4,8	4,7	4,9	4,9
Daně z příjmů právnických osob	<i>mld. Kč</i>	0,0	14,9	15,9	16,9	17,7
Příspěvky na sociální pojištění	<i>mld. Kč</i>	1,5	22,1	25,9	30,0	30,0
Ostatní příjmy	<i>mld. Kč</i>	0,0	8,4	11,3	12,0	8,9
Celkové výdaje	<i>mld. Kč</i>	13,0	36,8	54,3	41,0	39,2
Výdaje vládních institucí na spotřebu	<i>mld. Kč</i>	-1,7	-9,5	-9,4	-9,4	-9,4
Sociální dávky jiné než naturální sociální transfery	<i>mld. Kč</i>	-1,5	-6,2	-1,2	-3,0	-4,8
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostatní výdaje	<i>mld. Kč</i>	16,1	52,5	64,8	53,5	53,5
Saldo subsektoru ústřední vlády	<i>mld. Kč</i>	15,4	87,8	119,6	114,7	112,8

Zdroj: MF ČR.

Tabulka P 4: Diskreční opatření – sektor místních vládních institucí

		2023	2024	2025	2026	2027
Celkové příjmy	<i>mld. Kč</i>	0,0	16,1	16,8	17,5	17,9
Daně z výroby a dovozu	<i>mld. Kč</i>	0,0	-1,0	-0,7	-0,7	-0,7
Daně z příjmů fyzických osob	<i>mld. Kč</i>	0,0	2,7	2,7	2,8	2,8
Daně z příjmů právnických osob	<i>mld. Kč</i>	0,0	7,9	8,4	9,0	9,4
Ostatní příjmy	<i>mld. Kč</i>	0,0	6,4	6,4	6,4	6,4
Celkové výdaje	<i>mld. Kč</i>	0,0	-12,5	-12,5	-12,5	-12,5
Výdaje vládních institucí na spotřebu	<i>mld. Kč</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sociální dávky jiné než naturální sociální transfery	<i>mld. Kč</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostatní výdaje	<i>mld. Kč</i>	0,0	-12,5	-12,5	-12,5	-12,5
Saldo subsektoru místní vlády	<i>mld. Kč</i>	0,0	3,6	4,3	5,0	5,4

Zdroj: MF ČR.

Tabulka P 5: Diskreční opatření – sektor fondů sociálního zabezpečení

		2023	2024	2025	2026	2027
Celkové příjmy	<i>mld. Kč</i>	0,0	3,6	3,4	3,6	3,6
Příspěvky na zdravotní pojištění	<i>mld. Kč</i>	0,0	3,6	3,4	3,6	3,6
Celkové výdaje	<i>mld. Kč</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo subsektoru fondu sociálního zabezpečení	<i>mld. Kč</i>	0,0	3,6	3,4	3,6	3,6

Zdroj: MF ČR.

Tabulka P 6: Fiskální predikce bez diskrečních opatření

		2023	2024	2025	2026	2027
Celkové příjmy	<i>mld. Kč</i>	3 061,6	3 146,3	3 273,4	3 398,4	3 486,8
	<i>změna v %</i>		2,8	4,0	3,8	2,6
Daně z výroby a dovozu	<i>mld. Kč</i>	807,7	857,9	888,7	930,6	950,8
	<i>změna v %</i>		6,2	3,6	4,7	2,2
Daně z příjmů fyzických osob	<i>mld. Kč</i>	279,6	291,9	304,3	319,3	335,1
	<i>změna v %</i>		4,4	4,2	4,9	5,0
Daně z příjmů právnických osob	<i>mld. Kč</i>	338,1	311,5	309,3	308,1	331,2
	<i>změna v %</i>		-7,9	-0,7	-0,4	7,5
Příspěvky na sociální pojištění	<i>mld. Kč</i>	707,0	753,4	795,5	833,8	873,5
	<i>změna v %</i>		6,6	5,6	4,8	4,8
Příspěvky na zdravotní pojištění	<i>mld. Kč</i>	460,7	493,7	516,1	536,6	557,0
	<i>změna v %</i>		7,2	4,5	4,0	3,8
Ostatní příjmy	<i>mld. Kč</i>	468,5	437,8	459,5	470,0	439,1
	<i>změna v %</i>		-6,5	4,9	2,3	-6,6
Celkové výdaje	<i>mld. Kč</i>	3 345,4	3 419,6	3 565,5	3 654,2	3 717,8
	<i>změna v %</i>		2,2	4,3	2,5	1,7
Výdaje vládních institucí na spotřebu	<i>mld. Kč</i>	1 727,8	1 798,9	1 883,5	1 960,7	2 036,7
	<i>změna v %</i>		4,1	4,7	4,1	3,9
Sociální dávky jiné než naturální sociální transfery	<i>mld. Kč</i>	1 034,3	1 082,7	1 113,3	1 141,4	1 162,7
	<i>změna v %</i>		4,7	2,8	2,5	1,9
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	370,6	374,1	405,1	411,7	377,2
	<i>změna v %</i>		0,9	8,3	1,6	-8,4
Ostatní výdaje	<i>mld. Kč</i>	212,6	163,9	163,5	140,4	141,2
	<i>změna v %</i>		-22,9	-0,3	-14,1	0,5
Saldo sektoru vládních institucí	<i>mld. Kč</i>	-283,8	-271,6	-290,3	-254,0	-229,2
Saldo subsektoru ústřední vlády	<i>mld. Kč</i>	-349,1	-325,2	-334,9	-299,3	-277,0
Saldo subsektoru místní vlády	<i>mld. Kč</i>	70,3	61,0	45,7	47,0	48,6
Saldo subsektoru fondu sociálního zabezpečení	<i>mld. Kč</i>	-5,0	-9,2	-2,9	-3,6	-2,6
Saldo sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	-3,9	-3,5	-3,6	-3,0	-2,6
Saldo subsektoru ústřední vlády	<i>% HDP</i>	-4,8	-4,2	-4,2	-3,6	-3,2
Saldo subsektoru místní vlády	<i>% HDP</i>	1,0	0,8	0,6	0,6	0,6
Saldo subsektoru fondu sociálního zabezpečení	<i>% HDP</i>	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0

Zdroj: MF ČR.

Slovníček pojmů

Akruální metodika znamená, že ekonomické transakce jsou znamenány tehdy, kdy se ekonomická hodnota vytváří, transformuje nebo zaniká, nebo když se pohledávky a závazky zvyšují či snižují bez ohledu na to, kdy bude transakce peněžně uhrazena. Princip lze shrnout následovně:

- a) transakce zdrojů = příjem – úbytek souvisejících pohledávek + vznik nových souvisejících pohledávek;
- b) transakce užití = výdaj – úbytek souvisejících závazků + vznik nových souvisejících závazků.

Akrualizují se: daně včetně příspěvků na sociální zabezpečení, mýtné a dálniční poplatky, národní podíl na clech a cukerných dávkách vybíraných pro rozpočet EU, příjmové a výdajové úroky, vyplacené důchody, čisté pořízení nefinančních aktiv.

Cyklicky očištěné saldo sektoru vládních institucí slouží k identifikaci nastavení fiskální politiky, protože v něm není zahrnut vliv těch částí příjmů a výdajů, které jsou generovány pozicí ekonomiky v rámci hospodářského cyklu.

Jednorázové a jiné přechodné operace jsou taková opatření na straně příjmů či výdajů, která mají pouze dočasný dopad na saldo sektoru vládních institucí a často vyplývají z událostí mimo přímou kontrolu vlády (např. výdaje na velké přírodní katastrofy).

Kapitálové transfery zahrnují pořízení nebo úbytek aktiva bez ekvivalentní protihodnoty. Mohou být prováděny v peněžní nebo naturální formě. **Peněžní kapitálový transfer** je definován jako peněžní převod bez očekávané protihodnoty jednotky, která daný transfer obdržela. **Naturální kapitálový transfer** je založen na převodu vlastnictví aktiva (jiného než zásob a peněz) nebo zrušení závazku věřitelem, za nějž nebyla přijata žádná protihodnota.

Potenciální produkt je úroveň ekonomického výkonu při „plném“ využití disponibilních zdrojů. Plné využití zdrojů je zde myšleno spíše jako optimální a rovnovážné, které nevede k tlakům např. ve změně dynamiky inflace apod.

Produkční mezera je dána rozdílem reálného a potenciálního produktu (často vyjádřena v poměru k potenciálnímu produktu). Určuje pozici ekonomiky v rámci hospodářského cyklu.

Sektor vládních institucí (v zákoně č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, **sektor veřejných institucí**) je mezinárodně harmonizován a jeho složení je průběžně aktualizováno Českým statistickým úřadem v Registru ekonomických subjektů. V ČR, dle Evropského systému národních a regionálních účtů z roku 2010, zahrnuje:

- **ústřední vládní instituce** (státní rozpočet, státní fondy, veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, státní příspěvkové organizace, vybrané finanční instituce jako Česká exportní banka, Exportní garanční a pojišťovací společnost, Národní rozvojová banka a další instituce jako Správa železnic či Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond);
- **místní vládní instituce** (obce, kraje, jejich příspěvkové organizace, veřejné nemocnice a další jednotky) a
- **fondy sociálního zabezpečení** (zdravotní pojišťovny spravující všeobecné zdravotní pojištění a neziskové instituce poskytující služby těmto zdravotním pojišťovnám; Asociace zdravotních pojišťoven, Kancelář zdravotního pojištění a Svaz zdravotních pojišťoven).

Strukturální saldo je rozdíl **cyklicky očištěného salda** a **jednorázových a přechodných operací** (obě složky viz výše).

Střednědobý rozpočtový cíl je vyjádřen ve **strukturálním saldu** a implikuje na jedné straně dlouhodobou udržitelnost hospodaření sektoru vládních institucí, na straně druhé manévrovací prostor při běžných výkyvech ekonomiky, aby nebyla překročena hraniční hodnota pro deficit ve výši 3 % HDP. Pro ČR aktuálně odpovídá střednědobý rozpočtový cíl úrovni strukturálního salda ve výši –0,75 % HDP.

